

καὶ θεωροῦνται ὡς διατριβαί, ἔχουσιν ὅμως πραγματικὴν ἀξίαν. Δεικνύουσιν ὅτι εἶχε βαθεῖαν γνῶσιν τῆς Ἑλληνικῆς, ὅ- τι ἐγίνωσκε τὴν μετρικὴν καὶ ὅτι ἐ- γραφε τὴν γλῶσσαν ταύτην, εἴτε πε- ζῶς εἴτε ἐμμέτρως, μετὰ μεγάλης κομ- ψότητος καὶ σπανίας εὐχερείας.

ΒΑΣΥΘΕΡΙΟΣ ΘΩΜΑ.

ΠΕΡΙΗΓΗΣΙΣ

EN ISHANIA.

*Spagna di Edmondo de Amicis.—
Firenze, G. Barbèra editore, 1873.*

Διακεχωρισμένη ἀπὸ τοῦ λοιποῦ τῆς Εὐρώπης ὑπὸ σειρᾶς ἀγρίων καὶ ὑψι- καρῆνων ὄρεων, πληττομένη ἐντεῦθεν μὲν ὑπὸ τῶν κυμάτων τοῦ Ὤκεανοῦ τῶν πολ- λάκις κατασυντριβόντων ἐπὶ τῶν ἀπο- κρήμνων αὐτῆς ἀκτῶν τοὺς πολυπλάγ- κτους κομιστῆρας τῶν γεννημάτων τοῦ νοός καὶ τῆς φύσεως — ἐντεῦθεν δὲ θω- πευομένη ὑπὸ τῶν ὑδάτων τῆς Μεσο- γείου, τῶν μεταφερόντων πρὸς αὐτὴν τὸν ἀσπασμὸν τῆς γῆς ἐκείνης, ἐξ ἧς φέ- νεται ἀποσπασθεῖσα βιαίως καὶ πρὸς ἡν- τεῖναι εἰσέτι ἀσμένως τὴν χεῖρα, ἡ Ἰ- σπανία ἀποτελεῖ εἰδικὴν τινα χώραν, λίαν διακρινομένην ἀπὸ τῶν ἄλλων Εὐρωπαϊ- κῶν χωρῶν ὑπὸ πολλὰς καὶ διαφόρους ἐπόψεις. Τὸ ἀφρικανικὸν τοῦτο μέρος τῆς Ἑσπερίας εἶναι ὁ τόπος τῶν ἰσχυρῶν καὶ βιαιῶν αἰσθημάτων — τοῦ παρα- φόρου ἔρωτος καὶ τοῦ ἀσδέστου μίσους — τοῦ γενναίου φρονος ἱπποτισμοῦ καὶ τῶν τρομερῶν πυρῶν· εἶναι ἡ πατρίς τῶν Cervantes, Alonzo de Ercilla, Lope de Vega, Calderon de la Barca, Que- vedo, τοῦ Ribera ἐπονομαζομένου Spa- gnoletto, τῶν Herrera, Velasquez, Alon- zo Cam, Turbaran καὶ Murillo·—εἶναι ὁ μεγαλοπρεπὴς τάρος Καρόλου τοῦ Ε'.

ὅστις ἀπέβαλε τὴν αὐτοκρατορικὴν πορφύ- ραν ἵνα περιβληθῇ τὸν μοναχικὸν σάγον, καὶ ἀπέθανεν ἀφ' οὗ τὴν προτεραίαν εἶ- χε φάγει τοὺς παγεῖς ἰχθύς, οὓς ἀπέ- στελλεν αὐτῷ ἡ ἀδελφὴ του τακτικῶς καθ' ἡμέραν ἐκ τῶν Κάτω Χωρῶν. Ἐν- ταῦθα ἄδονται τ' ἀνδραγαθήματα καὶ αἱ περιπέτειαι τοῦ Σιδ, καὶ ἐμπνέουσιν εἰσέτι τρόμον καὶ φρίκην αἱ ὠμότητες τοῦ Τορκουεμάδα. Ἐπὶ τοῦ ἐδάφους τῆς χώρας ταύτης συνηντήθησαν καὶ κατε- πολεμήθησαν οἱ ἀπόγονοι τοῦ Ἰάφεθ καὶ τοῦ Χάμ, χωρὶς ὅμως οὔτε νὰ εἰσα- γάγῃσι τὴν κατάραν τοῦ Νῶε ἀλλὰ τὰ στοιχεῖα, δι' ὧν εὐλογοῦνται καὶ τε- λεσφαροῦσι τὰ ἀνθρώπινα ἔργα, καὶ ἀπο- κτῶνται ὁ πλοῦτος, ἡ εὐημερία καὶ ἡ ἠθικοποίησις τῶν λαῶν. Καὶ ὅμως χι- λιάδες αὐτῶν ἠναγκάσθησαν νὰ ἐγκα- ταλείψωσι τὴν γῆν ἐκείνην, ἣν διὰ τῶν ἰδρώτων των ἐπότισαν, διὰ τῶν θραχί- ων των ἐδημιούργησαν, διὰ τοῦ νοός των ἀνεζώωσαν καὶ ἐλάμπρυναν, καθὼς βια- σθέντες νὰ ἐξομώσωσι τὰς πατρικὰς αὐτῶν παραδόσεις, μέχρις οὗ κακόβουλοι καὶ ἄφρων πολιτικὴ ἐξέωσεν αὐτοὺς ἐπὶ τέλος τῆς χώρας, κατενεγκοῦσα οὕτω βαρὺ καὶ ἀνίατον τραῦμα εἰς τὸ ἐμπό- ριον, εἰς τὰς τέχνας καὶ εἰς τὴν γεωργίαν. Οὐχ ἥττον οἱ μὲν τὴν κατα- δίδωσιν ἀρξάμενοι ἡγεμόνες ἡμεῖς φησιν διὰ τὸν θρησκευτικὸν αὐτῶν ζῆλον ὑπὸ τῆς Ἀγίας Ἑδρας διὰ τοῦ τίτλου «Κα- θολικῶν», τηρηθέντος ὡς διακριτικῆς ἐ- πικλήσεως τοῦ ἰσπανικοῦ στέμματος, ἐνῶ ἐκεῖνοι ἀντήμειψαν διὰ τῆς εἰρκτῆς, τῶν ἀλύσεων καὶ τῆς πενίας τὴν εὐρεσιν τοῦ νέου κόσμου·—ὁ δὲ βασιλεὺς, ἐν ὀνό- νόματι τοῦ ὁποίου ἐτελειοποιήθη τὸ τῆς καταδιώξεως ἀπονενοημένον ἔργον, ἐθεω- ρεῖτο ὡς ὁ εὐσεβέστερος τῶν βασιλέων.

Ἄλλ' εἶναι λίαν ἀξιοπαρατήρητος ἡ ποικιλία τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῶν ἐθι- μῶν τοῦ ἰσπανικοῦ λαοῦ, ἃν καὶ ἐν γέ- νει ἔχη τι τὸ συνδέον αὐτὸν ἐν ἐθνι- κῇ ἐνότητι, καθ' ὅσον κατὰ τὸ μάλ- λον καὶ ἥττον εἶναι ἀγέρωχος καὶ σπ-

βαρὺς συνάμα· ἄνδρες μὲν ἀλλὰ καὶ οἰηματαί· ὀργίλος καὶ ἐκδικητικὸς, δυναμέμενος ὅμως νὰ καταστείλῃ καὶ κρύψῃ μέχρι τοῦ καταλλήλου χρόνου τὴν ὁρμὴν τῶν παθῶν του· εἶναι δὲ γενναῖος, καρτερικὸς καὶ ἐγκρατὴς δοὺς ἔν τισι περιστάσεσι καὶ ἐπιφανῇ δείγματα τόλμης, αὐταπαρνήσεως καὶ πατριωτισμοῦ. Τὸ Σάγουντον, ἡ Ἀ-στάπη καὶ ἡ Νομαντία ἐν ἀρχαιοτέροις καιροῖς δὲν ἔχουσι παράμιλλα παραδείγματα ἢ τὰ ἀνδραγαθήματα τοῦ Σουλίου, ὁ δὲ πεισματώδης κατὰ τῶν Γάλλων πόλεμος ἐν προσφάτῳ ἐποχῇ μαρτυρεῖ περὶ τῶν ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας τοῦ Ἰσπανοῦ αἰθιμάτων. Καὶ ὅμως ὁ διερχόμενος τὴν Ἰσπανίαν περιηγητὴς ἀνευρίσκει μεγίστην τὴν διαφορὰν μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς μὲν ἢ τῆς δὲ τῶν ἐπαρχιῶν. Ἰσως αἰτία τούτου εἰσὶν αἱ γενόμεναι ἐξ ἀπωτάτων χρόνων εἰς τὴν χώραν ταύτην εἰσβολαὶ καὶ κατακτήσεις ὑπὸ πολλῶν καὶ πάντῃ διαφερόντων κατὰ τὴν θρησκείαν, τὰ ἔθιμα καὶ τὰς φυσικὰς καὶ ἠθικὰς ιδιότητας λαῶν, οἵτινες συνέτειναν εἰς τὸ νὰ ἐγκολάψωσι διακριτικὰ τινα γνωρίσματα εἰς τοὺς ἐγκατοίκους τῆς Ἰσπανίας. Οἱ Φοίνικες, οἱ Φωκεῖς, οἱ Σάμιοι, οἱ Καρχιδόνιοι, οἱ Ἑλλήνες, οἱ Ῥωμαῖοι, οἱ Γόθοι, οἱ Ἀραβες οἱ ἐπὶ ἐπταχόσια ἔτη ἐν ἀπάσῃ σχεδὸν τῇ ἰσθηκῇ χερσονήσῳ διαμείναντες, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ ἐπιφέρωσι σπουδαίας μεταβολὰς καὶ ἀλλοιώσεις εἰς τὸν ἰδιαιτέρον τῶν Ἰσπανῶν χαρακτῆρα, καὶ νὰ καταλίπωσι τὰ ἀνόμοια αὐτῶν ἔχνη ἐν ταῖς ἐπαρχίαις, ὥς οὗτοι ἢ ἐκείνοι κατέσχον, κυρίως δὲ οἱ Ῥωμαῖοι καὶ οἱ Ἀραβες. Καὶ οἱ μὲν Catalani (Ταρρακωνήσιοι) διακρίνονται ἀπὸ τῶν ἄλλων διὰ τὴν σκληρότητα τῶν ἡθῶν των καὶ τὸ ἀνεξάρτητον αὐτῶν φρόνημα, εἰσὶ δὲ λίαν ἐνεργητικοί, φιλόπονοι καὶ βιομήχανοι, ἀνδρείοι καὶ ἔμπειροι περὶ τὰς guerrillas, καὶ μετὰ τῶν Ἀραγωνίων καὶ Γαλικιανῶν οἱ ἀνδρεύτεροι στρατιῶται τῆς Ἰσπανίας· ἄφ' ἐτέρου οἱ Βαρκελώνιοι χαρακτηρίζονται ὡς ἐκ τῆς κομψείας καὶ τῆς ὑ-

περβαλλούσης συνάμα εὐσεβείας αὐτῶν, ἐκδηλουμένης τῆς μὲν διὰ τῆς συμπεριφορᾶς καὶ ἐνδυμασίας αὐτῶν ἐχουσῶν τι ἐπιμελελημένον καὶ ἀκριβές, τῆς δὲ ἐκ τῆς πληθύος τῶν θρησκευτικῶν συναδελφότητων. Ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ θρησκευτικοῦ πνεύματος ἐμφορῶνται καὶ οἱ τῆς Βαλεντίας ἐγκάτοικοι, ὧν αἱ λιτανεῖαι ἔχουσιν τι τὸ λίαν περιέργον, καθ' ὅσον ἐκάστης αὐτῶν ἡγούνται τ' ἀγάμματα ὁκτὼ γιγάντων, ἐχόντων ὑπερμεγέθεις κεφαλὰς· ἐκ ναστοχάρτου, ὥς ὁκτὼ ἄνδρες, κεκαλυμμένοι ὑπὸ εὐρέος μανδύου, φέρουσιν ἐπὶ μακρῶν καμάκων, καὶ καθ' ὁδὸν στρέφουσι καὶ ἀνασεύουσι δι' ἀκούσης τῆς ψαλμωδίας τῶν εὐσεβῶν ἀκολουθῶν. Τοιουτοτρόπως τὸ Βαλλισόλητον (Valladolid), ἡ πόλις αὐτῇ ἢ ἄλλοτε πολυάνθρωπος καὶ ἐπονομαζομένη πλουσία, ἡ ἀρχαία καὶ περιφανὴς τῶν βασιλέων τῆς Ἰσπανίας ἔδρα, νῦν δὲ εἰς λυπηρὰν κατάστασιν περιελθοῦσα, ὥς καὶ ἅπαντα ἡ παλαιὰ Castilla, εἰσὶν εὐλαβεῖς καὶ ἀρέσκονταὶ πολὺ εἰς τὰς τελετάς· ἄφ' ἐναντίας οἱ τῆς Μαλάκας (Malaga) κάτοικοι εἰσὶ ζωηροὶ, πρᾶοι καὶ ἐκδοτοὶ εἰς τὰς ἡδονάς, αἱ δὲ γυναῖκες εὐθυμοὶ, θελκτικαὶ καὶ πλήρεις χάριτος. Ὁμοίως καὶ οἱ τὴν Σεβίλλην καὶ τὰ Γάδειρα (Cadix) οἰκούντες εἰσὶ πολυτελεῖς καὶ φιλήδονοι· εἶναι δὲ αἱ πόλεις αὗται περιφημοὶ διὰ τὸ ἐπαγωγὸν καὶ τὸ περιπαθὲς τῶν γυναικῶν, αἵτινες ἐκ τῶν μεγάλων καὶ ἀπαστραπτόντων αὐτῶν ὀφθαλμῶν, ἀναμέστον τοῦ ἐπισκιάσματος τῆς προκλητικῆς αὐτῶν mantilla, ἐξάκοντίζουσι λίαν ἐπικίνδυνα καὶ φόνια βέλη, ἐντροφῶσαι ἐν γένει μετὰ ζέσεως εἰς τὰς ἐπιχαρεῖς συναναστροφάς καὶ τοὺς χοροὺς, ἐν οἷς καὶ ὁ λεγόμενος fandango, ἀκόλαστος καὶ πᾶσι ἀνέκαθεν, τελούμενος δὲ νῦν ὑπὸ τοῦ ὀχλοῦ μόνου. Ἐν τῇ Μουρξία εἰσὶν ὁκνηροὶ, ἐν δὲ τῇ Βιτικῇ (Andalusia) οἰηματαί τοσοῦτον, ὥστε ἀποκαλοῦνται οἱ Γουαγκόνιοι τῆς Ἰσπανίας· ἐν τῇ μέ-

σφ δὲ τοῦ βαιτικοῦ λαοῦ διακρίνονται οἱ Maios καὶ αἱ Maias, τούτεστιν οἱ φιλάρεσκοι καὶ αἱ ἐρωτότροποι ὡς ἐκ τοῦ ἐπιτετηθευμένου αὐτῶν ἱματισμοῦ, καὶ αἱ Ciarlas, ἥτοι ὑπηρετρίαι, ὡς ἐκ τοῦ μετὰ ἐπικαλύμματος ἐπανωφορίου των καὶ τοῦ μικροῦ καὶ διὰ ταινιῶν κεκοσμημένου περιζώματος. Ἀπανταχοῦ τῆς Ἰσπανίας, ὡς εἶπομεν, ὁ χαρακτὴρ τῶν ἐγκατοίκων εἶναι ὑπεροπτικὸς καὶ ἀγέρωχος, ἀλλ' οὐδαμοῦ τοσούτον περὶ πολυλαοῦ ποιοῦνται τὴν εὐγένειαν ἢ ἐν Κανταβρία (Biscaya), ὅπου οἱ ἐγκατοικοὶ τηροῦσιν εὐλαβῶς τὸν ἑαυτῶν τίτλον καὶ περ περὶ τὰ θαναυσότερα ἐπιτηδεύματα ἀσχολούμενοι, διὸ παρ' αὐτοῖς ὑπάρχουσιν ἄφθονοι οἱ hidalgos καὶ οἱ caballeros. Ἀλλ' ἡμεῖς φρονούμεν ὅτι τὸ τοιοῦτον αἶσθημα, ὅπερ καλῶς ἐννοούμενον ἀποτελεῖ τὸν προασπιστῆρα τῆς προσωπικότητος, ἔσωσε τὰ προνόμια [(fueros), ὧν ἀπῆλθον οἱ Καντάβριοι, οἵτινες, ἐνῶ ὅλαι αἱ ἄλλαι ἐπαρχίαι ἀπώλεσαν τὰ προνόμια αὐτῶν, ὡς ἐκ τῆς καρτερίας των καὶ τῆς συναισθήσεως τῆς ἀξιοπρεπείας των ἐτήρησαν ἀνέπαφα τὰ ἴδια, καὶ διέφυγον οὕτω τὴν ἀπόλυτον ἐξουσίαν τοῦ βασιλέως τῆς Ἰσπανίας.

Ἐν μέσῳ τῶν ποικίλων τούτων λαῶν ὑπάρχουσι καὶ οἱ Ἀθιγγάνοι, λεγόμενοι gitanos, ἴσως ἐκ τοῦ Egyptianos, οἵτινες, ἀφοῦ διέπραξαν πλεῖστα ὅσα κακουργήματα καὶ ἐλεηλάτησαν τὴν Logroño ἐν καιρῷ λοιμοῦ, διέμειναν ἐν τῇ Βαιτικῇ.

Πλὴν εἰς τὴν μεταξὺ τῶν κατοίκων τῆς Ἰσπανίας διάκρισιν συνέτεινε, πιστεύομεν, καὶ ἡ γεωγραφικὴ θέσις αὐτῆς, καθ' ὅσον ἄλλα μὲν ζωτικὰ στοιχεῖα ἐμπνέουσιν αἱ αὔραι τῆς Μεσογείου, ἄλλα δὲ οἱ ἀνέμοι τοῦ Ὠκεανοῦ, ἐνῶ αἱ ἐκ τῶν Πυρηνιαίων ὀρέων κατερχόμεναι πνοαὶ ἔχουσι καὶ αὗται μεγίστην καὶ διάφορον τὴν ἐπιρροήν. Καὶ ναὶ μὲν ἡ καλλιέργεια τῶν Ἀράβων, οἵτινες διωχέτευσαν οὕτω τὰ ὕδατα, ὥστε ἡρδεύοντο αἱ ὑψηλότεραι καὶ αὐχμηρότε-

ραι γαῖαι, κατέστησε τὸ ἰσπανικὸν ἔδαφος ἐπιδεκτικὸν τῶν φυτῶν τῆς Εὐρώπης καὶ τῶν τροπικῶν· ἀλλ' ἦν ἀνάγκη νὰ συντελέσῃ κάπως εἰς τὴν ἀνάπτυξιν τῆς πολυειδοῦς ταύτης φυτοφυγίας καὶ ἡ κατὰ τόπους ἰδιαιτέρα θερμοκρασία.

(ἔπεται συνέχεια.)

K. M.

ΔΥΟ ΔΟΚΙΜΙΑ

ΣΟΥΗΔΙΚΗΣ ΠΟΙΗΣΕΩΣ.

Παρεκτός τῶν μεγάλων καλλιτεχνημάτων τῶν γνωστοτέρων τῆς Εὐρώπης γραμματολογιῶν, ἡ ἑλληνικὴ κοινωνία ἠδυνήθη ν' ἀποθαυμάσῃ διάφορα ποιητικὰ ἔργα ἐτέρων ἐν τοῖς γράμμασι δευτερευόντων ἢ τριτευόντων ἐθνῶν, ὡς λ. γ. τ' ἀπαράμιλλα στιχουργήματα τοῦ δανουῦ Ἀνδερσεν, περιβληθέντα χάρις τῇ μακαρίτῃ Βασιλειᾷ γνησίαν ἑλληνικὴν μορφήν. Ἐπειδὴ ὁμως, καθ' ὅσον γινώσκομεν, οὐδέποτε ἐν Ἑλλάδι λόγος ἐγένετο περὶ τῆς ποιήσεως τῶν Σουηδῶν, τῶν ἀρκτῶν ἐκείνων Γάλλων, ὡς προσφυῶς ὠνομάσθησαν, τῶν διαδραματισάντων τοσούτον σπουδαῖον πρόσωπον ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν νεωτέρων χρόνων, καλὸν ἐνομίσαμεν, μετὰ βραχείας ἐπὶ τοῦ προκειμένου πληροφορίας, νὰ παραθέσωμεν χάριν τῶν ἀναγνωστῶν ἡμῶν δύο δοκίμια ἐκ τῶν ἐκλεκτοτέρων τῆς ποιήσεως ἐκείνης, ἅπερ μετεγλωττίσαμεν ἐκ τῆς γερμανικῆς μεταφράσεως, ὑπολαβόντες, καὶ ἴσως οὐχὶ ἐσφαλμένως, αὐτὴν ὡς πασῶν πιστοτάτην ἕνεκα τῆς πρὸς ἀλήθειας μεγάλῃς τῶν γλωσσῶν τούτων συγγενείας.

Ἡ σουηδικὴ φιλολογία ἀνεπτύχθη πολὺ βραδέως, ἔτι δὲ μᾶλλον ἐβράδυνε μέχρις οὗ προσλάβῃ τύπον εὐκρινῆ καὶ ἐ-